

ПРАВИЛА

здійснення за межі України та в Україні переказів фізичних осіб за поточними валютними неторговельними операціями та їх виплати в Україні

1. Загальні положення

1.1. Ці Правила регулюють перекази за поточними валютними неторговельними операціями, що здійснюються за дорученням і на користь фізичних осіб, а саме:

порядок здійснення уповноваженими банками, небанківськими фінансовими установами та національним оператором поштового зв'язку (далі - банки) переказів за дорученням фізичних осіб - резидентів і нерезидентів (далі - перекази) за межі України та в межах України;

порядок виплати банками переказів із-за кордону та в межах України фізичним особам-резидентам і нерезидентам.

Правила не поширюються на перекази, що пов'язані з підприємницькою та інвестиційною діяльністю фізичних осіб.

Установити, що для цілей застосування Правил під терміном "родичі" розуміється батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, баба, дід, прабаба, прадід, внуки, правнуки, брат, сестра (повнорідні і неповнорідні), двоюрідні брати і сестри, тітка, дядько, племінниця, племінник, усиновлювач, усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, чоловік, дружина.

{Пункт 1.1 глави 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національного банку № 123 від 29.02.2016}

1.2. До переказів фізичних осіб за поточними валютними неторговельними операціями належать такі:

а) на оплату витрат іноземним судовим, слідчим, нотаріальним та іншим повноважним органам (у тому числі сплата податків, зборів інших обов'язкових платежів), витрат іноземних адвокатів у разі порушення справ за кордоном, у яких позивачем або відповідачем є фізична особа;

б) на оплату витрат на лікування в медичних закладах іншої держави, а також на оплату витрат на транспортування хворих;

в) на оплату витрат на навчання і стажування в навчальних закладах іншої держави, витрат на проведення тестів, іспитів тощо;

г) на оплату участі в міжнародних симпозіумах, семінарах, конференціях, конгресах, виставках, ярмарках, культурних і спортивних заходах, а також інших міжнародних зустрічах, що відбуваються на територіях іноземних країн;

г) на оплату витрат на придбання літератури та передплатних видань, що видаються за кордоном;

д) на оплату зборів (мита) за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, уключаючи оплату послуг, які надаються патентними відомствами інших країн, і послуг патентних повірених за кордоном;

е) на оплату витрат, пов'язаних зі смертю громадян за кордоном (транспортні витрати і витрати на поховання);

є) на оплату послуг за договорами (страховими полісами, свідоцтвами, сертифікатами) страхування життя, укладеними з нерезидентами, за наявності індивідуальної ліцензії Національного банку України (далі - Національний банк), отриманої в порядку, визначеному Національним банком;

ж) на оплату продукції, робіт, послуг, прав інтелектуальної власності, що набуваються в нерезидентів за кордоном для власного споживання;

з) на оплату вступних, членських внесків до міжнародних організацій;

и) платежі у зв'язку з прийняттям спадщини;

і) у разі виїзду за кордон на постійне місце проживання;

ї) з оплати праці, стипендій, пенсій, аліментів, державної допомоги, матеріальної допомоги, допомоги родичів, благодійної та гуманітарної допомоги, виплат і компенсацій, включаючи виплати з відшкодування шкоди, заподіяної робітникам унаслідок каліцтва, професійного захворювання або іншого ушкодження здоров'я, що пов'язані з виконанням ними трудових обов'язків, жертвам політичних репресій, жертвам нацистських переслідувань, членам їх родин і спадкоємцям, відшкодування за страховими випадками, премій, призів, успадкованих коштів, коштів за договорами дарування, коштів, заощаджених на рахунках, і прибутків за ними;

й) з оплати авторських гонорарів, премій, призів та інших виплат за використання об'єктів права інтелектуальної власності фізичних осіб;

к) на підставі вироків, рішень, ухвал і постанов судових, слідчих та інших правоохоронних органів.

1.3. Фізична особа для здійснення переказу має подати до банку такі документи:

платіжне доручення або заяву на переказ готівки, або документ відповідної платіжної системи на відправлення переказу (оригінал документа);

{Абзац другий пункту 1.3 глави 1 в редакції Постанови Національного банку № 62 від 07.06.2018}

паспорт або документ, що його замінює (за винятком випадків, коли фізична особа подає документи для здійснення переказу за допомогою систем дистанційного обслуговування);

{Абзац третій пункту 1.3 глави 1 в редакції Постанови Національного банку № 62 від 07.06.2018}

документи, що підтверджують наявність підстав для здійснення переказу за межі України (далі - підтвердні документи).

Підтвердними документами для фізичних осіб-резидентів є договори (контракти), рахунки-фактури, листи-розрахунки чи листи-повідомлення юридичних осіб-нерезидентів, повноважних органів іноземних країн, листи адвокатів чи нотаріусів іноземних країн, позовні заяви, запрошення (виклики), документи про родинні відносини або їх належним чином засвідчені копії, та інші підтвердні документи, що використовуються в міжнародній практиці. Підтвердні документи (крім документів про родинні відносини або їх належним чином засвідчених копій) повинні містити такі реквізити: повну назву і місцезнаходження отримувача, назву банку та реквізити рахунку, на який здійснюється переказ, назву валюти, суму до сплати, призначення платежу.

{Абзац п'ятий пункту 1.3 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку № 102 від 10.10.2017}

Допускається подання підтвердних документів, роздрукованих/отриманих із мережі Інтернет, та/або електронних копій документів з оригіналів підтвердних документів на паперових носіях інформації та з підтвердних документів, роздрукованих/отриманих із мережі Інтернет, у разі здійснення переказів за межі України за операціями, зазначеними в підпунктах "а" - "е", "ж", "и", "к" пункту 1.2 глави 1 цих Правил. Такими підтвердними документами з мережі Інтернет є документи, роздруковані (сформовані) з сайтів отримувачів коштів, а також, що надійшли електронною поштою на ім'я фізичної особи, яка здійснює переказ, з електронної адреси отримувача коштів.

{Абзац шостий пункту 1.3 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку № 62 від 07.06.2018}

Електронні копії підтвердних документів створюються фізичною особою-резидентом та засвідчуються її електронним підписом відповідно до порядку, що передбачений у внутрішніх документах банку, розроблених згідно з вимогами [Положення про застосування електронного підпису в банківській системі України](#), затвердженого постановою Правління Національного банку України від 14 серпня 2017 року № 78.

{Пункт 1.3 глави 1 доповнено абзацом сьомим згідно з Постановою Національного банку № 62 від 07.06.2018}

Фізичні особи-резиденти мають право подавати документи для здійснення переказу з поточного рахунку в іноземній валюті особисто або з використанням систем дистанційного обслуговування (з урахуванням вимог, викладених у пункті 2.1 глави 2 цих Правил).

{Пункт 1.3 глави 1 доповнено абзацом восьмим згідно з Постановою Національного банку № 62 від 07.06.2018}

Підставою для використання клієнтом систем дистанційного обслуговування є договір банківського рахунку або окремих договір між банком та фізичною особою-резидентом. У договорі обов'язково повинні бути визначені умови та порядок (процедура) визнання суб'єктами електронної взаємодії правочинів у вигляді електронних документів із використанням електронного підпису.

{Пункт 1.3 глави 1 доповнено абзацом дев'ятим згідно з Постановою Національного банку № 62 від 07.06.2018}

Для фізичних осіб-нерезидентів підтвердними документами є документи, що підтверджують джерела походження готівки.

Офіційні документи, які були видані на території іноземної держави, мають бути легалізовані в установленому порядку, якщо міжнародними договорами, у яких бере участь Україна, не передбачено інше.

{Пункт 1.3 глави 1 в редакції Постанови Національного банку № 123 від 29.02.2016}

1.4. Банк під час здійснення переказів фізичними особами-резидентами на підставі електронних копій підтвердних документів виконує:

процедуру перевірки електронного підпису на електронній копії підтвердних документів під час приймання копії документа в електронній формі;

перевірку цілісності, достовірності та авторства копії поданого підтвердного документа, який підписаний електронним підписом клієнта.

Банк під час здійснення переказів фізичними особами-резидентами на підставі оригіналів підтвердних документів на паперових носіях інформації забезпечує створення копій у паперовій/електронній формі, що засвідчуються підписом уповноваженого працівника банку/електронним цифровим підписом уповноваженого працівника банку, прирівняним до власноручного підпису, як такі, що відповідають оригіналу, та залишаються на зберіганні в банку.

Банк під час здійснення переказів фізичними особами-нерезидентами забезпечує проставлення відмітки на оригіналах підтвердних документів, яка повинна містити дату здійснення переказу, суму перерахованої іноземної валюти, підпис уповноваженого працівника банку та відбиток його особистого штампа. Копії в паперовій/електронній формі з оригіналів документів, на яких зроблена зазначена відмітка, засвідчуються підписом уповноваженого працівника банку/електронним цифровим підписом уповноваженого працівника банку, прирівняним до власноручного підпису, та зберігаються в банку.

{Пункт 1.4 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку № 123 від 29.02.2016, № 102 від 10.10.2017; в редакції Постанови Національного банку № 62 від 07.06.2018}

1.5. Для отримання переказу фізична особа має подати до банку такі документи:

заяву на видачу готівки або документ, установлений відповідною платіжною системою на одержання переказу;

паспорт або документ, що його замінює.

1.6. Документи на здійснення чи отримання переказу мають містити обов'язкові реквізити, передбачені вимогами нормативно-правового акта Національного банку, який регулює порядок оформлення касових документів.

1.7. Якщо виплата переказу, що надійшов в іноземній валюті, здійснюється на бажання клієнта (на підставі його заяви) у гривнях, банк здійснює перерахування іноземної валюти в гривні за курсом банку, що діє на час здійснення операції.

Переказ, що ініційований платником за межами України в іноземній валюті за допомогою міжнародної платіжної системи, за дорученням ініціатора переказу може бути виплачений фізичній особі/зарахований на поточний рахунок отримувача (фізичної, юридичної особи, фізичної особи-підприємця) у національній валюті (за умови згоди платника щодо курсу перерахунку валют у міжнародній платіжній системі).

{Пункт 1.7 глави 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національного банку № 62 від 07.06.2018}

Переказ, що ініційований платником за межами України в іноземній валюті в межах обміну переказами між національним оператором поштового зв'язку та його іноземними контрагентами (операторами поштового зв'язку, що є членами Всесвітнього поштового союзу, або контрагентами, з якими укладений договір про обмін переказами), може бути виплачений національним оператором поштового зв'язку фізичній особі в національній валюті за курсом перерахунку валют, що діє на день реєстрації такого переказу в платіжній системі національного оператора.

{Пункт 1.7 глави 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національного банку № 62 від 07.06.2018}

{Пункт 1.8 глави 1 виключено на підставі Постанови Національного банку № 423 від 15.07.2014}

1.8. Переказ фізичною особою-резидентом і нерезидентом у межах України іноземної валюти на поточний рахунок в іноземній валюті чи з поточного рахунку в іноземній валюті та переказ нерезидентом національної валюти на поточний рахунок у національній валюті чи з поточного рахунку в національній валюті здійснюються згідно з режимом цих рахунків, передбаченим нормативно-правовим актом Національного банку, що встановлює порядок використання рахунків.

1.9. Переказ без відкриття рахунку в межах України для виплати його готівкою без зарахування на поточний рахунок за дорученням фізичної особи-резидента і нерезидента здійснюється банком виключно в національній валюті.

1.10. Переказ фізичною особою-резидентом і нерезидентом за межі України в іноземній валюті може бути ініційований через банк, що є учасником міжнародної платіжної системи, у національній валюті.

Банк, який приймає від платника/списує з його поточного рахунку суму коштів у національній валюті в готівковій/безготівковій формі для здійснення переказу в іноземній валюті за межі України, зобов'язаний ознайомити платника з інформацією щодо курсу перерахунку валют у міжнародній платіжній системі та сукупної вартості послуги на час ініціювання переказу коштів.

Переказ фізичною особою-резидентом і нерезидентом за межі України в іноземній валюті може бути ініційований у національній валюті через національного оператора поштового зв'язку, що є членом Всесвітнього поштового союзу.

Національний оператор поштового зв'язку, який приймає суму коштів від платника в національній валюті в готівковій/безготівковій формі для здійснення переказу в іноземній валюті за межі України в межах обміну переказами між національним оператором поштового зв'язку та його іноземними контрагентами (операторами поштового зв'язку, що є членами Всесвітнього поштового союзу, або контрагентами, з якими укладений договір про обмін переказами), зобов'язаний ознайомити платника з умовами здійснення такого переказу (з інформацією про курс перерахунку валют, сукупну вартість послуги на час ініціювання переказу коштів).

{Главу 1 доповнено новим пунктом 1.10 згідно з Постановою Національного банку № 62 від 07.06.2018}

1.11. Комісійна винагорода за відправлення та виплату переказу стягується виключно в гривнях.

2. Перекази іноземної валюти за межі України та в Україну за дорученням і на користь фізичних осіб

2.1. Відповідно до вимог цих Правил фізичні особи-резиденти можуть здійснювати за межі України перекази іноземної валюти:

у сумі, що в еквіваленті не перевищує 15000 гривень в один операційний (робочий) день, - з поточного рахунку в іноземній валюті або без його відкриття (на бажання клієнта) без підтвердних документів. Фізичні особи-резиденти можуть здійснювати такі перекази з використанням систем дистанційного обслуговування;

у сумі, що в еквіваленті перевищує 15000 гривень в один операційний день, - виключно з поточного рахунку в іноземній валюті на підставі підтвердних документів. Фізичні особи-резиденти можуть здійснювати перекази за операціями, зазначеними в підпунктах "а" - "е", "ж", "и", "к" пункту 1.2 глави 1 цих Правил, з використанням систем дистанційного обслуговування.

{Пункт 2.1 глави 2 в редакції Постанови Національного банку № 62 від 07.06.2018}

2.2. У разі виїзду за кордон на постійне місце проживання громадяни можуть здійснювати за межі України перекази іноземної валюти з власних поточних рахунків без обмеження суми. Підставою для зазначених переказів є пред'явлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон (для осіб без громадянства - документа, що посвідчує особу) з відміткою про виїзд на постійне місце проживання із зазначенням країни виїзду. Копії сторінок паспорта або документа, що посвідчує особу, де зазначені прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) та відмітка про виїзд на постійне місце проживання, зберігаються в документах дня банку.

2.3. Фізичним особам-нерезидентам дозволяється без відкриття поточних рахунків в іноземній валюті переказувати за межі України суму, що не перевищує в еквіваленті 15 000 гривень в один операційний (робочий) день, на підставі документів, що підтверджують джерела походження іноземної валюти.

Перекази в іноземній валюті за межі України з поточних рахунків фізичних осіб - нерезидентів здійснюються без обмеження суми.

2.4. Зарахування на поточні рахунки фізичних осіб - резидентів і нерезидентів переказів із-за кордону та подальша їх виплата з цих рахунків здійснюються без обмеження суми.

{Пункт 2.5 глави 2 виключено на підставі Постанови Національного банку № 476 від 16.11.2012 - Постанова втрачає чинність з 27.05.2013}

{Пункт 2.5 глави 2 виключено на підставі Постанови Національного банку № 163 від 14.05.2013 - Постанова діє до 19.11.2013}

{Пункт 2.5 глави 2 виключено на підставі Постанови Національного банку № 453 від 14.11.2013 - Постанова діє до 17.05.2014}

{Пункт 2.5 глави 2 виключено на підставі Постанови Національного банку № 270 від 12.05.2014 - Постанова діє до 20.08.2014}

2.5. Іноземна валюта, переказана з-за кордону на користь фізичної особи-резидента і нерезидента для виплати готівкою без відкриття рахунку, може бути виплачена одержувачу в один операційний (робочий) день у сумі, що не перевищує в еквіваленті 150 000 гривень. Якщо сума переказу (переказів), що надійшов (надійшли) в один операційний (робочий) день, перевищує в еквіваленті 150 000 гривень, то банк такий переказ (перекази) у повній сумі зараховує на поточний рахунок в іноземній валюті отримувача.

{Главу 2 доповнено новим пунктом згідно з Постановою Національного банку № 423 від 15.07.2014}

3. Звітність, контроль і відповідальність, пов'язані зі здійсненням та виплатою переказів

3.1. Банки зобов'язані здійснювати процедуру контролю в режимі реального часу за дотриманням клієнтами встановлених у цих Правилах норм переказів коштів.

3.2. Банк відмовляє фізичній особі в здійсненні переказу в разі неподання необхідних для його здійснення документів, визначених цими Правилами.

{Пункт 3.3 глави 3 виключено на підставі Постанови Національного банку [№ 531 від 14.12.2012](#)}

3.3. Невиконання банками функцій агента валютного контролю та порушення вимог цих Правил тягне за собою відповідальність згідно із законодавством України.